

Kiss Roland

Az amerikai tengerészgyalogság Irak és Afganisztán után

Az Egyesült Államok tengerészgyalogsága sok szempontból egyedülálló szervezet nemcsak az amerikai haderőn belül, hanem a világon is. Már az kirívó, hogy a tengerészgyalogság Amerikában haderőnem és nem fegyvernem, mint az országok többségében, ahol a haditengerészet vagy a szárazföldi erők kötelékébe tartoznak. A másik különlegessége, hogy ez az elit haderőnem egyszerre összefegyvernemi és összhaderőnemi, mivel a saját szárazföldi erők mellett van saját légierejük, vadászbombázókkal, szállítókkal és tankerekkel, és habár saját hadihajóik nincsenek, mégis vannak a flottának olyan hajói, amelyek teljes egészében a tengerészgyalogságot szolgálják ki. Tehát a USMC1 egy miniatűr haderő az amerikai haderőn belül, ráadásul méretét tekintve nagyobb, mint az egész brit vagy francia haderő. Ugyanakkor a 2001 óta folytatott harcokat a tengerészgyalogság is megsínylette, ugyanis a szárazföldi haderőnem (US Army) után ők viselték a legtöbb terhet és szenvedték el a legtöbb veszteséget. Eközben sok képességből alább kellett adni, amelyek egyedülállóká váltak, mivel Irak és Afganisztán leginkább gyalogságot igényelt, így a háborúk végére a USMC sok tekintetben egy második szárazföldi haderővé vált. Ennek egyik következménye volt, hogy sok tengerészgyalogos soha nem vett részt partraszálló gyakorlaton vagy szolgált hajón. Ezen akarnak változtatni a jövőben.

Szervezet

A fent említett, egyszerre összefegyvernemi és összhaderőnemi jelleget leszámítva, a tengerészgyalogságot leginkább az különbözteti meg a szárazföldi erőktől, hogy speciálisan fel vannak készítve erőszakos partraszálló műveletek végrehajtására. A USMC két fő feladatként a parti régiókhoz való hozzáférés biztosítását és a válságreakálást nevezték meg,² ugyanakkor a tevékenységi köre jóval szerteágazóbb, és ahogy az *Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept* kiemeli, a tengerészgyalogság abban is eltér a többi haderőnemtől, hogy nem köthető főleg egy földrajzi közeghez, hanem a szárazföld, a tenger és a levegő egyformán ugyanolyan műveleti tere. A USMC fő feladatai közé tartozik a kételtű műveletek végrehajtása, beleértve a támadást, válságreakálást és erőkitűtést, emellett elsődlegesen a „bőrnyakúak”³ feladata a kételtű doktrínák és taktikák kidolgozása, illetve az ehhez szükséges felszerelés fejlesztése; expedíciós műveletek végrehajtása a part menti városi régiókban; a haditengerészeti műveletekhez szükséges légi és szárazföldi műveletek

1 United States Marine Corps – az Egyesült Államok tengerészgyalogos hadteste.

2 *Marine Corps Operating Concepts Third Edition*. Marines, 2015. 09. 24.

3 A bőrnyakú (leatherneck) a széles körben elterjedt elnevezése a tengerészgyalogosoknak, ám a közhiedelemmel ellentétben nem a hajviseletükre utal, hanem a régi egyenruhájukra, amelynek magas bőr gallérja volt, hogy védjen a kardcsapásoktól. Az amerikai tengerészgyalogság 1775. november 10-én jött létre.

végrehajtása; földi csapatok közvetlen légi támogatása; biztonsági és stabilizációs műveletek végrehajtása.⁴

Az amerikai tengerészgyalogság jelenleg 191 000 fő aktív és 38 650 tartalékos állományt számlál és három aktív (1., 2., 3.), illetve egy tartalékos (4.) hadosztályba vannak szervezve, továbbá van még 3 aktív és 2 tartalékos felderítőszázad, a tengerészgyalogos különleges műveleti erők, 3 aktív és 1 tartalékos logisztikus csoport, valamint a légi komponenst 17 vadászbombázó század (11 F/A-18, 6 AV-8B), 3-3 elektronikai zavaró és szállító/tankerszázad (EA-6B, KC-130J), a csapatrepülő-erőket 9 harci helikopter, 14 billenőrotoros és 8 nehéz szállítóhelikopter század alkotja. Három UAV (RQ-7B) és egy különleges VIP⁵ szállítóhelikopter-század is a USMC kötelékébe tartozik.⁶ Azonban az összhaderőnemi szerveződés miatt a valóságban a tengerészgyalogság erői minden mástól eltérő harccsoportokba tagozódnak. A USMC központi koncepciója a tengerészgyalogos légi-földi harccsoport (Marine Air-Ground Task Force – MAGTF), mely három szerveződési szinten van jelen. Ezeknek van saját parancsnoki, szárazföldi, légi és logisztikai eleme, vagyis egyben megvan minden, ami az eredményes összefegyvernemi és haderőnemi harc megvívásához kell.⁷

A MEF⁸ a legmagasabb szintű MAGTF-szerveződés, amely egy tengerészgyalogos hadosztály köré szerveződött, és magában foglal még legalább egy repülőezredet, valamint egy vagy több logisztikus csoportot, mintegy 40-80 ezer főt. Jelenleg 3 aktív MEF van a USMC-n belül, az I. MEF Camp Pendletonban, Kalifornia államban, a II. MEF Camp Lejeune központtal Észak- és Dél-Karolinában, míg a III. MEF Okinaván, Japánban állomásozik. A IV. MEF⁹ inaktív tartalékos alakulat, egyébként a 4. tgy. ho. köré van szervezve, és központja New Orleans, Louisiana.¹⁰ Az I. MEF kötelékébe tartozik az I. MEF törzscsoport, az 1. tgy. hadosztály, a 3. repülőezred és az 1. tgy. logisztikai csoport. Ebből az erőből különül ki az 1. MEB¹¹ és 3 MEU.¹² A II. MEF kötelékébe tartozik az II. MEF törzscsoport, a 2. tgy. hadosztály, a 2. repülőezred, a 2. tgy. logisztikai csoport, a vegyi-biológiai incidensreagáló erő és a tgy. biztonságierő-ezred.¹³ A II. MEF adja a 2. MEB-t és a 3 MEU kötelékeket. A III. MEF kötelékébe tartozik a III. MEF törzscsoport, a 3. tgy. hadosztály, az 1. repülőezred és a 3. tgy. logisztikai csoport. A III. MEF a 3. MEB-et és 1 MEU-t ad.¹⁴ Az amerikai kontinensen állomásozó MEF-ek egy-egy MEU-t küldenek folyamatosan a Globális Reagáló Erőbe (*Global Response Force*), amely a gyorsan bevethető erőket tömöríti.¹⁵

4 *Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept*. Department of Navy, Washington D.C., 2014. 5. o.

5 Az Egyesült Államok elnökének és a kabinetnek a helikopteres szállításáról is a tengerészgyalogság gondoskodik.

6 *The Military Balance 2015*. The International Institute for Strategic Studies, London, 2015. 40. és 46–47. o.

7 Feickert, Andrew: *Marine Corps Drawdown, Force Structure Initiatives, and Roles and Missions*. Background and Issues for Congress, Congressional Research Service, 2014. 3. o.

8 Marine Expeditionary Force – tengerészgyalogos expedíciós erő (hadtest).

9 Ezek az erők a tartalékos parancsnokság alá tartoznak. *U.S. Marine Corps Forces Reserve (MARFORRES)*. U.S Marine Corps, 2015. 09. 24.

10 Feickert, Andrew: i. m. 3–4. o.

11 Marine Expeditionary Brigade – tengerészgyalogos expedíciós dandár.

12 Marine Expeditionary Unit – tengerészgyalogos expedíciós egység.

13 Antiterrorista csoport, a flotta létesítményeinek és hajóinak a védelmét látják el.

14 *Marine Corps Organization*. Expeditionary Warfare School, 2011. 15–92. o.

15 *Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept*, 14. o.

A MEB 14-17 ezer főt számlál, és egy tengerészgyalogos lövészezredből, egy vegyes repülőosztályból és egy logisztikai ezredből áll, 30 napra elegendő ellátmánnyal. Egy-egy MEB tengeri szállításához 17 partraszállító hajó szükséges, és egy dandártábornok vezet. A MEB gyorsan telepíthető magasabb egység, amelyet légi vagy tengeri úton szállíthatnak. Jelenleg három MEB van, egy-egy a MEF-ek kötelékében, ezeknél csak a keretszervezet állandó, a benne levő alakulatokat rotálják.

A legkisebb elem a MEU, amely leginkább egy minidandárhoz hasonlít, amelyet egy tengerészgyalogos lövészezred köré szerveztek. Létszáma 2200 fő, és rendelkezik parancsnoki, szárazföldi, légi és támogató elemekkel. A szárazföldi elemnek van egy gyalogzászlóalja (1200 fő), egy kétéltű rohamjarműszakasza (15 AAV-7 partraszálló páncélozott csapat szállító harcjármű), egy harcokocsizakasza (4 M1A1 Abrams), egy könnyűpáncélos felderítőkülönítménye (7-16 LAV-25), egy tüzerütege (6155 mm-es tarack) és páncéltörő szakasza (8 TOW-2 indító HMMWV terepjárókra szerelve). A támogató elem 300 fős, és logisztikai, szállító, karbantartó és egészségügyi támogatást nyújt a harcoló erőknek.¹⁶ A légi elemnek van egy közepes szállítórepülő-százada (10 MV-22B billenőrotoros gép¹⁷), egy nehézszállító helikopterszázada (4 CH-53E), könnyű támadóhelikopter-százada (4 AH-1W/Z és 3 UH-1Y) és egy harcirepülő-százada (6 AV-8B, illetve a jövőben F-35B STOVL¹⁸ vadászbombázók),¹⁹ amit egy légiszállító/utántöltő-század (2 KC-130J) támogathat. Egy MEU-nak 15 napra elegendő készlete van, és egy ezredes irányítja.²⁰ Egy-egy MEU-t a haditengerészet egy-egy kétéltű készenléti csoportjába²¹ osztanak be és annak hajóin szállítják, így a válságzónák közelében tartózkodhatnak és gyorsan bevetethők, a KC-130J-ket leszámítva pedig minden eszközük a hajókon szállítható. A 11., 13. és 15. MEU az I. MEF-hez, a 22., 24. és 26. a II. MEF-hez, míg a 31. MEU a III. MEF-hez tartozik.²²

A SPMAGTF-ek²³ egy-egy bizonyos földrajzi régióra specializálódnak, így előre telepítve állomásoznak. Feladatuk elsősorban sürgős válságreagáló műveletek végrehajtása, így például evakuációs műveletek.²⁴ Ezeket egy gyalogosszázad köré szervezik 6 saját MV-22-vel és 2 KC-130J-vel, amelyek nagyfokú mobilitást biztosítanak, így gyorsan a helyszínre kijuttatva időt nyerhetnek, amíg egy nagyobb műveletet megszerveznek.²⁵ Ez a 2012-es bengázi konzulátus elleni támadás következménye, amikor több amerikai – köztük a nagykövet – vesztette életét az iszlamisták támadásában, ugyanis a követség elégtelen számú biztonsági személyzete nem tudta feltartóztatni a tömeget.²⁶

16 Marine Expeditionary Unit. *globalsecurity.org*, 2015. 10. 08.

17 Itt a forrás még CH-46E-t ír, de mára már az összeset kivonták az aktív állományból, és MV-22-sel cserélték le őket.

18 Short Take-Off and Vertical Landing – rövid úton felszálló és függőlegesen leszálló.

19 Tartalmazza még a flotta két MH-60S helikopterét. Burgess, Rick: Anytime anywhere. *AirForces Monthly*, August 2015. 51. és 53. o.

20 Structure. *Marines*, 2015. 10. 08.

21 Egy partraszállító rohamhajó, valamint kétéltű szállító dokkhajó és dokkszállító hajó, amelyeket rombolók, cirkálók és egy atommeghajtású vadász-tengeraltjáró véd.

22 Dorcher, Jim: Force for the future. *Jane's Defence Weekly*, 2011/38, 25. o.

23 Special Purpose MAGTF – különleges rendeltetésű MAGTF

24 Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept, 14. o.; Marine Corps Organization, 5. o., és Special Purpose Marine Air Ground Task Force - Crisis Response (SPMAGTF-CR). *globalsecurity.org*, 2015. 10. 08. alapján.

25 Friedman, Brett: New USMC Unit Will Provide Faster Punch in Africa and Middle East. *USNI News*, 2015. 10. 08.

26 Ing, David: US, Spain sign permanent basing deal for USMC. *IHS Jane's 360*, 2015. 10. 08.

2006-ban állították fel a tengerészgyalogság különleges műveleti parancsnokságát (MARSOC), amely az egyesített különleges műveleti parancsnokság alá tartozik (*Special Operations Command – SOCOM*). A tengerészgyalogos különleges műveleti ezred alárendeltségébe három zászlóalj tartozik (1., 2., 3.), 9 századdal. A MARSOC állománya 3000 fő, de közülük csak 625 fő tényleges operátor, az ő létszámukat 844 főre és 12 századra akarják növelni 2016-ra.²⁷ A MARSOC feladatkörébe tartoznak a közvetlen akciók, különleges felderítés, biztonsági támogatás, felkelőellenes, külföldi belbiztonsági, terroristaellenes és információs műveletek.²⁸

A tengerészgyalogságnak, bár önálló haderőnem, nincs saját minisztériuma, mint a többi haderőnemnek, így a flottával együtt a Haditengerészeti Minisztérium (*Department of Navy*) alá tartozik. A 2016-os költségvetési évre együttesen 161 milliárd dollárt kaptak, amely az összköltségvetés 30,1%-a,²⁹ ebből a tengerészgyalogság 24 milliárd USD-t kap, illetve további 1,3 milliárdot a felmerülő esetleges külföldi műveletekre.³⁰ A USMC erői, hasonlóan a többi amerikai haderőnemhez, az egész világot lefedő és egyéb összhaderőnemmi parancsnokságok alárendeltségébe tartoznak. Ezen felül három további állandó parancsnokságot állítottak fel, amelyek erőket szolgáltatnak az összhaderőnemmi parancsnokságoknak. A USMC Forces Command (MARFORCOM) alá tartozik a II. MEF,³¹ a tengerészgyalogság csendes-óceáni parancsnoksága (U.S. Marine Corps Forces, Pacific – MARFORPAC) az amerikai csendes-óceáni parancsnokság (USPACOM) alá és alárendeltségében az I. és III. MEF-ek vannak, illetve a koreai parancsnokság (USFK) tgy. erői.³² Végül a MARSOC alá a fent ismertetett tgy. különleges műveleti erők tartoznak.

Bár a USMC-t sokkal kisebb mértékben érintik a vágások, mint például az Armyt, mégsem kerülük el. A tengerészgyalogság képességeinek fenntartásához minimum 182 ezer főre lenne szükség, de a költségvetési megszorítások miatt az állomány 175 ezer főre csökkenhet 2017-re.³³ Még a korábbi tervek szerint is a 27-ből 24 gyalogzászlóalj, a 11-ből 9 tüzérsztyály, a 70 repülőszázadból pedig 61 maradt volna, ám később még azt is felvette Chuck Hagel védelmi miniszter, hogy akár 150 ezer főre is csökkenthetnék a haderőnem létszámát, habár ez már veszélyeztetné a feladatok végrehajtását is.³⁴

Eszközök és fejlesztések

A USMC igen tekintélyes eszközparkkal rendelkezik. Ez 2014 végén 447 M1A1 Abrams harckocsit, 1311 AAV7A1 kétéltű páncélozott szállítójárművet, 252 LAV-25 kerek páncélozott felderítőjárművet, 331 105 mm-es (M101A1) és 501 155 mm-es (M777A2) vontatott tarackot, 40 HIMARS rakéta-sorozatvetőt, 585 LAV-M önjáró aknavetőt, 95

27 *U.S. Special Operations Forces (SOF). Background and Issues for Congress*, Congressional Research Service, 2014. 5. o. és *US Special Operations Command Factbook 2013*. 20–21. o. alapján.

28 *U.S. Marine Corps Forces Special Operations Command (MARFORSOC)*. *U.S. Marine Corps*, 2015. 10. 09.

29 Wasserbly, Daniel – Fryer-Biggs, Zachary: DoD seeks USD 585,3 billion and equipment buys; *Jane's Defence Weekly*, 11 February 2015. 8. o.

30 Perkins, Derrick: Corps' 2016 budget temporarily halts drawdown. *Marine Corps Times*, 2015. 10. 09.

31 *U.S. Marine Corps Forces Command (MARFORCOM)*. *U.S. Marine Corps*, 2015. 10. 09.

32 *U.S. Marine Corps Forces, Pacific (MARFORPAC)*. *U.S. Marine Corps*, 2015. 10. 09.

33 *2014 Quadrennial Defense Review*. Department of Defense, 2014. 31. o.

34 Feickert, Andrew: i. m. 5–9. o.

LAV-AT kerekes páncélvadászt, 42 hídvető harckocsit, 185 egyéb páncélozott műszaki járművet és 4059 különböző MRAP³⁵ járművet jelentett. A légierője is a világon az egyik legerősebb. 33 F-35B „lopakodó” vadászbombázó (STOVL), 249 F/A-18A/B/C/D Hornet és 131 AV-8B Harrier II (STOVL) vadászbombázó, valamint 27 EA-6B elektronikai zavaró és 45 KC-130J szállító/tanker adja a légierő merevszárnyú részét. A csapatrepülőknél 208 MV-22 billenőrotoros szállítógép, 112 AH-1W és 39 AH-1Z harci, 139 CH-53E nehéz szállító és 92 UH-1Y könnyű szállító/általános célú helikopter, illetve 32 RQ-7B UAV is a bőrnnyakúak kötelékében szolgál. További 8 VH-60N és 11 VH-3D helikopter az elnök és kabinetje szállításáról gondoskodik.³⁶ Ezt az eszközparkot a világ hadseregeinek döntő többsége nagyon is megirigyelné, ám a tengerészgyalogság jelentős fejlesztések előtt áll, amelynek keretében eddigi felszerelésének nagy részét lecserélnék, már amennyire a költségvetési szigorítások engedik.

Az Abrams harckocsi hosszú távon rendszerben marad az Army és a USMC kötelékében is, ugyanis váltótípussal nem sikerült előállni. A tengerészgyalogosok megmaradtak az M1A1 modellnél, mivel ez könnyebb, mint az A2, és ez fontos a szállításnál. Ezek mind-egyikét ellátták olyan készlettel, hogy 2 méter mély vízben is tudjanak gázolni. Az M1-eket ellátták új hőképalkotó rendszerrel, lézeres távmérővel, és a tűzerőnövelés keretében 10 ezer darab 120 mm-es német DM-11 többcélú gránátot is rendszeresítettek.³⁷ A jelenlegi tervek szerint az Abramsek 2050-ig fognak szolgálni a tengerészgyalogságnál.³⁸

Az egyik legnagyobb fejtörést az AAV7-ek okozzák, amelyeket az 1970-es évektől rendszeresítettek, és napjainkra már igencsak elavulttá váltak. Az AAV7 leváltására tervezett EFV-t³⁹ pedig a Pentagon 2011-ben törölte. Így várhatóan 392 AAV7A1 marad rendszerben.⁴⁰ Ezért a továbbfejlesztésük szükséges, így valószínűleg új vezetési-irányítási rendszert kapnak, valamint egy két fős tornyot is, amelyet géppuskával és géppuskával is felszerelnek.⁴¹

Az EFV kudarca és az AAV7 kiöregedése miatt szükségessé vált egy új és olcsóbb jármű, ez lesz az ACV (Amphibious Combat Vehicle – kételtű harcjármű), amelynek alkalmasnak kell lennie rövidebb vízi menetekre, ugyanakkor a szárazföldön is megfelelő manőverképességgel kell rendelkeznie, miközben védelmet nyújt a lövedékek, repeszek, aknák és IED-ek ellen is.⁴² A tengerészgyalogság elvárása még, hogy képes legyen legalább 10-13 katonát szállítani, valamint fel lehessen szerelni 12,7 mm-es géppuskával vagy 40 mm-es automata gránátvetővel. 600 ACV-t akarnak beszerezni több lépcsőben, ám az öt lehetőség közül még nem választották ki a gyártót.⁴³

35 Mine-Resistant Ambush Protected – aknák és lesállítások ellen védett páncélozott jármű.

36 The Military Balance 2015. 46–47. o.

37 Foss, Christopher F.: IHS Jane's Land Warfare Platforms – Armoured Fighting Vehicles 2014–2015. *IHS Jane's*, IHS Global Limited, 212–213. o.

38 Abrams M1A1 Main Battle Tank (MBT). *U.S. Marine Corps*, 2015. 10. 09.

39 Expeditionary Fighting Vehicle – expedíciós harcjármű.

40 Wasserbly, Daniel: Bridging the distance. *Jane's Defence Weekly*, 2 September 2015, 22–23. o.

41 Foss: i. m. 595.o.

42 Amphibious Combat Vehicle (ACV). *U.S. Marine Corps*, 2015. 10. 09.

43 Wasserbly, Daniel: Bridging the distance i. m. 23–24. o.

A kételtű LAV⁴⁴-okat mint járműcsaládot a USMC az 1980-as évek elején rendszerezte. Jelen állás szerint a LAV család legalább 2024-ig rendszerben marad.⁴⁵ Az iraki és afganisztáni tapasztalatok alapján a jármű páncélatának megerősítése mellett döntöttek 2005-ben, s a fejlesztések érintették a motort és a felfüggesztést is. A LAV-25A2-k V-hasú kialakítást kaptak, így jobban védik a benne ülőket az aknák és házi készítésű robbanószerek ellen,⁴⁶ ugyanakkor a ballisztikai védelem is jelentősen javult.⁴⁷

A HMMWV-k leváltására indította az Army és a USMC a JLTV⁴⁸ programot, amelynek győztesét idén nyáron hirdették ki. 6,75 milliárd dollárért az Oshkosh fogja szállítani a járműveket 2018-tól, összesen 17 ezret, ebből a tengerészgyalogság 5500-at kap majd. Bár a hadseregnél megvan az opció továbbiak rendelésére, a bőrnyakúak inkább az ACV programra tartalékolják a pénzt. Az új jármű mozgékonyabb lesz, mint az MRAP, és védettebb, mint a HMMWV, ugyanakkor ez nagyobb súlyt is jelent (6,8 tonna).⁴⁹ Azonban várhatóan 13 000 HMMWV a jövőben is rendszerben marad.

A CH-53K King Stallion nehéz szállítóhelikopter a jelenlegi E-modellt váltja majd 2019-től, a tengerészgyalogság 25,5 milliárd dollár értékben 200 darabot készül vásárolni.⁵⁰ Az új helikopter akár 12 tonnás külső terhet is szállíthat majd (ez az elődjének háromszorosa) 200 kilométernyi távolságba.⁵¹ Az új elektronikát és hajtóműveket is kap.⁵²

Az MV-22B billenőrotoros szállító gép forradalmasította a USMC légirohamszerekeit, ugyanis egyesíti a helikopterek rugalmasságát a repülőgép sebességével. 765 km-es hatótávolsággal rendelkezik, és 24 tengerészgyalogost szállíthat 470 km/h sebességgel. A tengerészgyalogság 360 darabot rendelt.⁵³ A gépet alkalmassá lehet tenni arra, hogy más MV-22-eket, illetve az AV-8B és F-35-ös gépeket is utántölthesse, így jelentősen megnövekedett a műveleti rádiusza a kételtű csoport repülőkötelékének.⁵⁴

Az UH-1Y gépek 2014-re váltották fel teljesen az N-verziót, ezek parancsnoki, harci, szállító és tűzérési megfigyelőfeladatokat látnak el. Az AH-1Z-k 2011 óta váltják az W-verziót, ezek jelentős tűztámogatást adhatnak a földi csapatoknak.⁵⁵ A Z új érzékelőket és sisakra szerelt irányzékot is kapott, valamint erősebb hajtóművet, ezáltal elődjénél jóval potensebb harci helikoptert kaptak. A USMC 189 gépet akar rendszeresíteni, köztük 152 új gyártását.⁵⁶

A jelenleg legfontosabb futó program az F-35-ös lopakodó vadászbombázók rendszeresítése. A USMC 2009-ben kapta meg az első F-35B-t, míg az első szériagyártású gépekre 2012-ig kellett várni a STOVL típusból. Emellett a tengerészgyalogság rendszeresíti a flotta

44 Light Armoured Vehicle – könnyű páncélozott jármű: 8x8-as meghajtású, kerekes páncélozott harcjármű.

45 LAV-25. *military-today.com*, 2015. 10. 09.

46 Light Armored Vehicle (LAV) Upgrade. *DOT&E*, 2015. 10. 09.

47 LAV-25 Light Armoured Vehicle. *Army Recognition*, 2015. 10. 09.

48 Joint Light Tactical Vehicle – összhaderőnemi könnyű harcászati jármű.

49 Eckstein, Megan: Army, Marine Corps Pick Oshkosh to Build Humvee Follow-on in \$6.75B Contract Award. *USNI News*; és LaGrone, Sam: Marines Not Planning On Additional JLTVs After First 5,500 Due to Looming ACV Costs. *USNI News*, 2015. 10. 09. alapján.

50 Sikorsky postpones first flight of CH-53K King Stallion. *naval-technology.com*, 2015. 10. 09.

51 *Aviation Plan 2015*. 2.6.5 o.

52 CH-53K Helicopter. *sikorsky.com*, 2015. 10. 09.

53 MV-22 Osprey. *U.S. Marine Corps*, 2015. 10. 13.

54 Burgess, Rick: i. m. 52. o.

55 Uo.

56 Hunter, Jamie: Strike back: the evolution of Cobra. *Jane's International Defence Review*, August 2015, 27–29. o.

repülőgép-hordozóiról üzemelő F-35C-t is, ebből 2014 decemberében kapták meg az első példányt.⁵⁷ Összesen 353 F-35B-re és 67 C gép rendszeresítését tervezik,⁵⁸ hosszabb távon az F/A-18-as, AV-8B és EA-6B gépeket is az F-35-sel akarják leváltani. 2015. július 31-én a tengerészgyalogság repülőörténelmet írtak, mivel a 121. tgy. vadászbombázó-század (VMFA-121) 10 F-35B-je érte el először az előzetes bevethetőségi szintet, így ez az első F-35-ös század lett, amelyet harcképesnek nyilvánítottak.⁵⁹ Az F-35-ös lopakodó képességei révén korlátozott légtérben, légi, földi és tengeri célpontok ellen is bevethető.⁶⁰

Bár a meglévő harci gépeket az F-35-sel akarják leváltani, de addig még sokat kell várni, ezért a meglévő járműállomány továbbfejlesztése is szükséges. Ráadásul a USMC gépei elég öregek, a haditengerészettel ellentétben az újabb és potensebb F/A-18E/F Super Hornetből nem szereztek be. A meglévő Horneteket 2030-ig akarják rendszerben tartani, ezzel a számítások szerint 1 milliárd dollárt takaríthatnak meg. Az élettartam-hosszabítás (*Service Life Extension Program – SLEP*) révén 150 F/A-18A-D-nek az élettartamát hosszabbítják meg 10 000 repült órára.⁶¹ A SLEP olcsóbb, mintha új gépeket vennének, és jelentős képességnövekedést jelent, tartalmazza például az AESA rendszerű radart, a JHMCS sisakdisplayt és a Link 16 adatközlő rendszert.⁶²

A Harriereket 2025-ben búcsúztatják a jelenlegi tervek szerint, ám addig ezeket is modernizálják. Szintén megkapják a Link 16-os rendszert, teljes képességgel integrálják a Litening célmegjelölő konténert, valamint integrálják az AIM-120C/D és AIM-9X légi-harc-rakétákat.⁶³ A Link 16-ost azonban csak 66 gép kapja meg 2017–2018-tól, amelyek már rendelkeznek APG-65 radarral.⁶⁴

Partraszálló képességek és előretelepített erők

E téren a USMC több nagy problémával küzd, melyek közül az egyik, hogy egyáltalán bizonyítsák létjogosultságukat, ugyanis már 1950 (a koreai Incson) óta nem vettek részt erőszakos partraszálló műveletben.⁶⁵ A másik, hogy biztosítsák a partraszálló képességek fenntartását, míg a harmadik, hogy a jelenlegi és a jövőben várható műveleti környezetben is képesek legyenek e műveletek végrehajtására.

Az első problémát a kiszámíthatatlannal lehet magyarázni, vagyis az, hogy az elmúlt időkben nem volt rá szükség, még nem jelenti azt, hogy a jövőben sem lesz, ráadásul a partraszálló képességeket más esetekben, például humanitárius és katasztrófák utáni mentésben is jól lehet hasznosítani. Ráadásul a Pentagon sem biztos benne, hogy nem lesz szükség az erőszakos partraszálló képességre.

57 Warnes, Alan – Allport, Dave: On Your Marks.Get Set. Go? *AirForces Monthly*, March 2015, 73. o.

58 Aviation Plan 2015. 2.3.2 o.

59 U.S. Marines Corps declares the F-35B operational. *Marines*, 2015. 10. 13.

60 Joint Strike Fighter (JSF). *U.S. Marine Corps*, 2015. 10. 13.

61 Malenic, Marina: USMC to hurry Harrier phase-out, stretch Hornets to save USD1 billion. *Jane's.com*, 2015. 10. 13.

62 Wasif, MN – Brown, Nick: New eyes for old Hornets: sensor options firm up for legacy F/A-18s. *Jane's International Defence Review*, March 2015; 32–33. o.

63 Majumdar, Dave: U.S. Marines to Retire Harrier Fleet Earlier Than Planned, Extend Life of Hornets. *USNI News*, 2015. 10. 13.

64 Eckstein, Megan: Pentagon Requests Funding To Accelerate Harrier Data Link Upgrades. *USNI News*, 2015. 10. 13.

65 Dorcher, Jim: i. m. 24. o.

Praktikus okokból vegyük előre a harmadik problémát. Ezek a hozzáférést gátló/területmegtagadó fegyverrendszerek elterjedése, vagyis a nagy hatótávolságú, hajó elleni és légvédelmi rakétarendszerek és aknák, amelyeket még a szegényebb országok, sőt még nem állami csoportok is viszonylag könnyen beszerezhetnek és üzemeltethetnek. A haditengerészet szerint ezek miatt a hajók számára a biztonságos távolság a partoktól legalább 180 km,⁶⁶ így pedig választani kell, hogy vagy jelentős partraszálló képességeket tartanak fenn, vagy vállalják, hogy csak védtelen tengerparton vagy csak gyenge ellenfelekkel szemben lesznek képesek csapatokat kijuttatni.⁶⁷ A *Joint Operational Access Concept* dokumentum szerint az egyes területekhez való hozzáférés biztosításához mindenképpen szükség lehet csapatok erőszakos partratevésére, a rajtaütésektől kezdve a nagyobb erők partraszállásáig, hogy hídfőt alakítsanak ki további erőknek egy hosszabb szárazföldi hadjáratához.⁶⁸

Tehát megállapították, hogy szükség van a képességekre, ezért már csak a megfelelő technikát kell mögé tenni, továbbá visszaépíteni a meglévő, ám időlegesen elhanyagolt képességeket. Mivel Irakban és Afganisztánban szárazföldi feladatokat láttak el, ezért a partraszálló kiképzés is háttérbe szorult, másrészt a nagy emberanyagigény miatt folyamatosan rotálták a csapatokat, így az Army és a USMC is kimerült, és persze ez az egyéb, adott hadszíntéren nem fontos kiképzések rovására ment. 2014-ben például a III. MEF parancsnoka azt nyilatkozta, hogy akkoriban nyerte vissza alakulata a 2003 előtti harcképességi szintjét.⁶⁹ Az *Expeditionary Force 21* szerint a tengerészgyalogságnak vissza kell térnie eredeti válságreagáló szerepköréhez, amely ugyanakkor kibővült többféle feladattal, így már beleértendő a humanitárius segítségnyújtás, az amerikai követségek és érdekek kiterjesztett védelme, kisebb rajtaütések és nagyméretű partraszálló műveletek. Az új elvek hangsúlyozzák a MEB-ek mint egy nagyjából ideális erő kiemelt szerepét, amely nagyobb és erősebb, mint a MEU, ugyanakkor kompaktabb és egyszerűbben mozgatható, mint a MEF. Korábban inkább a MEF szerepét emelték ki, de a MEB alkalmasabb lehet a várhatóan felmerülő válsághelyzetek kezelésére anélkül, hogy a nagy, hagyományos konfliktusokban szükséges képességeket leépítenék.⁷⁰ Másrésztől a nagy háborúhoz szükséges képességek és az eszközök egy részét a tartalékos alakulatokhoz utalják, ilyenek például a harckocsik és a tüzérség.⁷¹ A MEB-ek meghatározott földrajzi régiókra és hadszínterekre fognak szakosodni, összhaderőnemi parancsnoki törzset biztosítanak, amelyeket légi úton gyorsan a helyszínre juttathatnak. Ott hajón vagy szárazföldön működve átveszik a már a térségben levő erők irányítását, amelyeket egy MEU-val vagy az amerikai szárazföldről érkező erőkkel erősítenek meg. A MEB-ek egyébként feladatra szabott erőkkel fognak rendelkezni, amelyeket partraszállító hajókon állomásoztathatnak, s előretelepített erőkkel és készletekkel erősíthetnek meg. A jelenlegi kétéltű flottával összesen két MEB-et tudnak szállítani és bevetni.⁷²

66 Wasserby, Daniel: Bridging the gap: USMC outlines future amphibious assault strategies, equipment. *Jane's International Defence Review*, September 2014; 38. o.

67 Dorcher, Jim: i. m. 26. o.

68 *Joint Operational Access Concept*. Department of Defense, 2012, 6–7. o.

69 Arthur, Gordon: US, South Korean marines hold largest amphibious landing drill in 20 years. *Jane's Defence Weekly*, 9 April 2014, 15. o.

70 Kreisher, Otto: *U.S. Marine Corps' Aggressive Move Into An Amphibious Future*. *USNI News*, 2015. 10. 13.

71 Feickert, Andrew: i. m. 14. o.

72 *Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept*. 18. és 23–27. o.

Itt érdemes szólni pár szót a tengerészgyalogosokat szállító hajókról, amelyek ugyan a flotta kötelékébe tartoznak, de teljes egészében a USMC igényeit szolgálják ki. A Wasp és America osztályú helikopterhordozó rohamhajók a legnagyobbak, előbbiből 8, utóbbiból még csak 1 áll szolgálatban.⁷³ A kételtű szállító dokkhajók további csapatokat, valamint légi és kételtű szállítóeszközöket hordoznak, a San Antonio osztályból 8 szolgál és 3 építés alatt áll.⁷⁴ További 4 épülőfélben van. A dokk-partraszállító hajók feladatköre is hasonló, ezekből 4 Harpers Ferry és 8 Whidbey Island osztályú egység áll szolgálatban.⁷⁵ A börtnyakúak igénye szerint legalább 40 különböző partraszállító hajóra lenne szükség a képességek fenntartására, de 38 hajó is megfelelő lenne az előretolt jelenlét, válságreakció, valamint a nagyméretű erőszakos partraszálló műveletekhez. Ezzel szemben a haditengerészet csak 33 hajót vállalt, amelyből állandóan 30 lesz elérhető, ez viszont már veszélyezteti a képességeket is.⁷⁶

Ezért alternatív lehetőségeket vizsgálnak. Az egyik ilyen a JHSV (Joint High Speed Vessel) alkalmazása, amely képes 312 katonát és 20-21 ACV-t szállítani a fedélzetén. A haditengerészet 10 ilyen hajót tervez vásárolni, amelyből ötöt már leszállítottak. A hajó rámpáját módosítani akarják, hogy ne csak szilárd felületre, hanem a vízen is újtukra bocsáthassa az ACV-eket,⁷⁷ így már partraszállító hajóként is alkalmazható, például Afrika vagy Latin-Amerika és a karibi térség partjainál, ahol szerényebb képességű ellenfelekkel kell szembenézni. Hasonlóan szerényebb képességű ellenfelek ellen egyszerűbb harcsoportok is felállíthatók, például egy lövészsorozat köré szervezett MAGTF egy LPD-17 dokkhajóval és 2-3 LCS⁷⁸ hadihajóval.⁷⁹

A USMC kezdett igénybe venni olyan öreg szállítóhajókat is, mint T-AKR és T-AVB. Az előbbi képes fogadni az LCAC légpárnást is,⁸⁰ utóbbi pedig alkalmas lehet a helikopterek, Osprey-k és repülő karterbantartására. MPL (Mobile Landing Platform) hajókat is kezdtek szolgálatba állítani. Ezek átépített tankhajók, amelyek képesek a ro-ro hajókról átvenni a járműveket, és átrakhatják őket az LCAC-ra. Emellett akár 250 főt is fedélzetre vehetnek, valamint helikoptereket és várhatóan MV-22-eseket is fogadhatnak majd, és alkalmasak lehetnek úszó karbantartóműhelynek is. Már a második MPL-t állították szolgálatba, az első hajót Diego Garciára telepítették mint előretelepített készletet.⁸¹ Az előretelepített készleteket két hajóraj biztosítja, amelyeknek az év végére 14 hajóra nő az

73 Ezek 42-44 ezer tonnás, 253-257 méter hosszú hajók, nagyjából 1000 fős legénységgel, és 1687 tengerészgyalogost szállíthatnak. A Wasp osztály fedélzetén 23 helikoptert és 6 STOVL vadászbombázót szállíthat, illetve a dokkfedélzeten 3 LCAC-t vagy 2 LCU-t. *Amphibious Assault Ships - LHA/LHD/LHA(R)*. *America's Navy*, 2015. 10. 13.

74 A San Antonio osztály (LPD-17) egységei 208 méter hosszúak, 25 ezer tonnásak. 374 fős legénységük van, 700 tengerészgyalogost szállíthatnak 14 AAV7-el. A hajó két CH-53-as vagy MV-22-es, illetve 4 UH-1/AH-1-es helikoptert fogadhat, továbbá 2 LCAC vagy 1 LCU fér el a dokkfedélzeten. *Amphibious Transport Dock - LPD*. *America's Navy*, 2015. 10. 13.

75 185 méter hosszúak, 16-17 ezer tonnásak. Kb. 420 fős személyzettel, valamint 400 tengerészgyalogossal a fedélzeten, 2 LCAC-vel. *Dock Landing Ship - LSD*. *America's Navy*, 2015. 10. 14.

76 Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept, 18. o.

77 Wasserbly, Daniel: Bridging the distance i. m. 26. o.

78 Littoral Combat Ship - partmenti feladatok ellátására tervezett hadihajó.

79 Feickert, Andrew: i. m. 13. és 17. o.

80 Eckstein, Megan: *Marines Testing Operating from Foreign Ships, Near-Forgotten Platforms to Bring Units Back to Sea*. *USNI News*, 2015. 10. 14.

81 Wasserbly, Daniel: Evolving the seabase the USMC seeks a new connector strategy; Bridging the distance. *Jane's International Defence Review*, December 2014, 36-37. o. és Wasserbly: Bridging the distance i. m. 27. o. alapján.

állományuk, s két MEB felszerelését és anyagi szükségleteit biztosíthatják 30 napig. Az egyik raj Diego Garcían, a másik Guam-Saipanon állomásokozik.⁸²

Elsődlegesen az MV-22-es billenőrotoros szállítógépekre és a CH-53E helikopterekre számítanak ahhoz, hogy a gyalogságot és könnyebb járműveket kijuttassák a szárazföld mélységébe, ám a nehezebb technikát csak a vízen tudják partra tenni, így például az M1 harckocsit is. Ráadásul erős légvédelmi képességgel rendelkező ellenfél esetén szükség van a partra szálló földi erőkre, mivel a forgószárnyasok túl sérülékenyek. Ehhez pedig az AAV7 kételtű csapatszállítókra, az LCAC légpárnásokra és az LCU partraszállító csónakokra van szükség. Azonban az EFV törlése miatt továbbra is az AAV7-re vár a csapatok kijuttatása, míg a helyette tervezett ACV nem képes hosszabb vízi menetre, ám ha konnektorokat (ship-to-shore connector) alkalmaznak a hajók és a part között, akkor erre nincs is szükség, ráadásul még olcsóbb is, illetve a partra tett erőket sem viseli meg annyira, mintha egy páncélosban kellene hosszabb vízi menetet teljesíteni. A jelenlegi 72 LCAC-t 2017-től kezdve 73 LCAC-100-as légpárnással kezdik el lecserélni, amelyek teherbírása 74 tonna lesz, és 35 csomóval maximum 155 km-t tudnak megtenni. Továbbá meg akarják oldani, hogy még a tengeren vízbe ereszthessék az ACV-eket, így nem teszik ki az ellenséges tűznek a légpárnákat, ezzel ideális konnektorok lehetnek. Az LCU 1600-as partraszállító csónakok akár 2 Abramset, 10 LAV-ot vagy 400 katonát is partra tehetnek. A harckocsikat mindenképp a partig kell szállítani, mivel nincsen úszóképességük, a 32 LCU-t 32 SC(X)R-el cserélik le. Az igazi nagy előrelépést az UHAC (Ultra Heavy-lift Amphibious Connector⁸³) jelentheti majd, amely nagy sebességgel akár 3 Abramset is a partra juttathat.⁸⁴

Ezen eszközök segítségével megoldható, hogy a nagy hajók biztonságos távolságban maradjanak a partoktól, miközben nem kell túl drága eszközöket rendszeresíteni, ehelyett a konnektorok megfelelő távolságba juttathatják a gyengébb kételtű képességekkel rendelkező ACV-eket is. A kiépített hídfőbe pedig már nagyobb biztonságban partra tehető a harckocsik és a tüzérség is.

Globális jelenlét

A jövőbeni sikerességhez előretolt jelenlét, harcra készség és rugalmasság kell, így olyan erők kellene, amelyek gyorsan tudnak váltani válságreakáló vagy harci műveletekre. A tengerészgyalogság a jövőben az aktív állomány egyharmadát akarja bevetésre készen tartani, a tartalékosoknak pedig az egyötödét. Ezért ezek az erők hajókra telepítve a válságövezetek közelében gyorsan reagálhatnak a válsághelyzetekre és vészhelyzetekre, elretentést biztosíthatnak, és részt vehetnek az erőkivetítésben.⁸⁵

A tengerészgyalogság a Csendes-óceán térségét tekinti elsődleges műveleti területének, amelyben elszórtan helyezkednek el, hogy gyorsan tudjanak választ adni a helyi kihívásokra, kezdve a katasztrófák felszámolásától a hagyományosabb katonai műveletekig.

82 *Maritime Prepositioning Force (MPF). U.S. Marine Corps*, 2015. 10. 14.

83 Ultranehez szállító kételtű konnektor.

84 Wasserby, Daniel: *Bridging the distance* i. m. 24–26. o.

85 *Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept*. 11. és 16–17. o.

Az elmúlt egy-két évben itt a USMC-nek kihívója akadt, mivel az Army is kételtű képességekre akar szert tenni, habár igazából nincs tapasztalata e téren.⁸⁶ Az ázsiai csendes-óceáni térség elsődlegesen az I. és III. MEF felelősségi területe, a gyorsreagálású erők közül viszont a 3. MEB fő műveleti területe, de rotációban a II. MEF is küld ide alakulatokat. A MEU-k itt hagyományosan 90 napos járőrözésen vesznek részt, amelynek során hajókra telepítik őket. Most egy évre akarják növelni a kiküldetést a térségbe az amerikai kontinensről települt erőknek, hogy növeljék a hatékonyságot.⁸⁷

A legnagyobb számban külföldön állomásozó tengerészgyalogság alakulat a III. MEF, amelynek központja Okinaván van, azonban az egység és a helyi lakosság kapcsolata közel sem felhőtlen. Ennek oka többek között a futenmai légi bázis, mely a város kellős közepén van. Ezért született közös döntés, miszerint a III. MEF több eleme átköltözik Guamra, ugyanakkor Okinaván is maradnak alakulatok. Egy átfogóbb terv részeként és a csendes-óceáni jelenlét növelése érdekében a csapatokat is egyenletesebben osztják el a térségben, így rotációban Hawaiiira és Ausztráliába is folyamatosan érkeznének MAGTF-ok. Emellett a III. MEF alakulatai Okinaván belül Camp Schwabba, a sziget egy ritkábban lakott részére költöznek, míg a repülőgépek (15 KC-130J) Ivakunira, Honsúra. Tokió azért nem akar lemondani teljesen az amerikai jelenlétről, hiszen értékes elrettentést és alkalomadtán segítséget jelenthet, ha például a vitatott hovatartozású Szenkaku-szigeteknél valamilyen komolyabb incidens vagy konfliktus törne ki. Másrészt az amerikai jelenlét belpolitikai problémákat is okoz, ezért igyekeznek csökkenteni a lakosságra nehezedő terheket. Szintén vitát váltott ki, hogy 2013-ban a CH-46-okat 12 MV-22-sel⁸⁸ váltották le Futenmán. A 2012-es felülvizsgálat szerint 9000 fő elhagyja Japánt, csak egy 5000 fős MAGTF kerül Guamra. A 8,6 milliárd dolláros költségből 2,8-at fizet Tokió, az átköltözés a 2020-as évek első felében kezdődik. Egyébként valószínűleg Guamra települnek át az ivakuni bázisra költözött CH-53-ok is.⁸⁹ Ivakunira települt a USMC 12 F/A-18C/D és 6 AV-8B vadászbombázója is.⁹⁰ A tengerészgyalogság Japánban 15 700 fővel van jelen.⁹¹

Az erők szétszórtabb állomásoztatása jegyében Obama még 2011-ben bejelentette, hogy egy 2500 fős tengerészgyalogság MAGTF-t akarnak az észak-ausztráliai Darwinba telepíteni. Jelenleg még csak a fenti szám fele van jelen, de 2017-re már teljes létszámmal állomásoznak majd.⁹² Ezzel hitelesebb jelenlétet és beavatkozó képességet nyertek a délkelet-ázsiai térségben.

86 Feickert, Andrew: i. m. 15. o.

87 Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept. 13. és 16. o.

88 Ennek egyik oka, hogy a fejlesztési fázisban valóban több súlyos balesete is volt a gépnek, de ezeket azóta már kijavították, és a többéves (harci) szolgálat is bizonyította, hogy megbízható és igen hasznos eszköz, ezért inkább egyszerű politikai feszültségekeltésről és haszonszerzésről van szó. A félelmek csillapítására például a japán fehér könyv is foglalkozik vele, hogy az Osprey milyen hasznos lehet katasztrófák esetén a segítségnyújtásban. Ráadásul azóta Japán is rendelt 17 darabot a hadereje részére, kérdés, hogy a kritikai véleményeket hangoztatók szerint ezeket is Japánon kívül kell-állomásoztatni?

89 Section 4 Stationing of the U.S. Forces in Japan. 2015. 10. 17. 5–6. és 9–22. o.

90 Kiss Roland: A sárkány és a sas. *Aranyas*, 2014. 9. sz. 33. o.

91 The Military Balance 2015, 53. o.

92 Schubert, Steven – Purtil, James: US Marines begin arriving in Darwin in fourth rotation as part of US 'pivot' to the Asia-Pacific. *ABC*, 2015. 10. 17.

A Perzsa (Arab)-öböl/Közel-Kelet térségébe egy MEU-t rotálnak folyamatosan, és alapvetően az 1. MEB felelősségi körzetébe tartozik.⁹³ A Közel- és Közép-Keletért a 2700 fős SPMAGTF-CR-CC felel, amely Irakba, Jordániába, Kuvaitba, Bahreinbe és Jemenbe települ.⁹⁴ (Ez utóbbiba jelenleg nem valószínű.) Az EUCOM és AFRICOM felelősségi területén a 2. MEB tevékenykedik. Az ide települt erők egy része hajón állomásozik,⁹⁵ de a nagyobb jelenlét kedvéért Spanyol- és Olaszországban, valamint Romániában is létrehoztak szárazföldi bázisokat. Emellett gyakorolják a NATO-szövetségekkel való együttműködést is, így például a szövetséges (brit, francia, olasz, spanyol) partraszállító hajókról végzett műveleteket.⁹⁶ Idén Washington Spanyolországgal kötött szerződést, amely szerint 3000 katonát és 40 repülőeszközt állomásoztathat a Morón de la Frontera légi bázison. Ezek az erők (SPMAGTF-CR) az USAFRICOM parancsnoksága alá tartoznak.⁹⁷ A latin-amerikai térségben elsősorban biztonsági partnerségi, valamint szervezett bűnözés (drogkartellek) elleni feladatokban vesznek részt. Az 1. és 2. MEB támogatja az itteni műveleteket.⁹⁸

Mindent egybevetve tehát a tengerészgyalogságnak jó esélye van arra, hogy visszatérjen eredeti, gyorsreagálású szerepköréhez. Ehhez egy teljesíthetőnek tűnő, reális tervvel álltak elő, amely egyrészt biztosítja a globális jelenlétet és a gyors beavatkozó képességet, másrészt fenntartja az erőszakos partraszálló képességeket is. Ugyanakkor a kevés partraszállító hajó, valamint az állandó költségvetési lefaragások egyelőre valószínűleg komolyabb veszélyt jelentenek a USMC-re, mint a hozzáférést gátló fegyverek.

93 Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept, 13. és 16. o.

94 Ripley, Tim: *US Marine rapid reaction unit deployed in five Middle East countries*. *IHS Jane's* 360, 2015. 10. 17.

95 Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept, 16. o.

96 Eckstein, Megan: i. m.

97 Ing, David: *US, Spain sign permanent basing deal for USMC*. *IHS Jane's* 360, 2015. 10. 17.

98 Expeditionary Force 21 USMC Capstone Concept, 17. o.